
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תכנון מרחבי ואיכות הסביבה - 49863

תאריך עדכון אחרון 20-09-2015

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: התמחות בלימודים עירוניים ואזוריים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ו. ברכיה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: valerie.brachya@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ד במשך סמסטר א בין 18.00 - 19.00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מבוא למדיניות סביבתית ופיתוח בר קיימא בעולם ובישראל; משמעות סוגיות גלובליות לתכנון בישראל; שילוב שיקולי סביבה במערכת התכנון בארץ ברמות: ארצית, מחוזית ומקומית; קיימות עירונית; שמירת שטחים פתוחים, חופים והמגוון הביולוגי; מניעת מפגעים וסיכונים סביבתיים; תסקירי השפעה על הסביבה. הקורס יתייחס ליישום מדיניות במספר תחומים כגון, תחבורה, חציבה, תעשייה, אנרגיה

מטרות הקורס:

להקנות הבנת העקרונות והדרכים המובילות פיתוח להיות בר קיימא לבחון את התכנון והפיתוח הקיים והצפוי בארץ ביחס לשיקולים סביבתיים מקובלים בעולם

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לזהות תחומי סביבה שיש לשקול בתכנון מרחבי לשלב שיקולי סביבה בבחינת תכניות והצעות פיתוח להעריך את ההשפעות הסביבתיות של הצעות פיתוח ומשמעותיהם להמליץ על ניהול קונפליקטים סביבתיים סביב מדיניות תכנון או הצעות פיתוח

דרישות נוכחות (%):

80%

שיטת ההוראה בקורס: לרוב הרצאות פרונטליות סימולציה של ישיבת מוסד תכנון תרגיל אינטראקטיבי בכיתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- . התפתחות מדיניות סביבתית בעולם ובישראל
- . הפנמת סביבה בתכנון
- . תסקירי השפעה על הסביבה
- . המרחב הבנוי
- . המרחב הפתוח
- . סביבה ואנרגיה
- . סביבה ותעשייה - פיתוח תעשייה בעידן גלובליזציה
- . סביבה וחומרי גלם
- . סביבה ותחבורה

. תכנון וניהול המרחב הימי ומשאבי חוף הים
. קונפליקטים סביבתיים

חומר חובה לקריאה:

קריאה חובה

UNEP (2012) Global Environmental Outlook 5

OECD (2012) Environmental Outlook to 2050

UNEP (2011) The Green Economy Report

SOER (2010) Urban Environment European Environment Agency

Rockstrom J and others (2009) A Safe Operating Space for Humanity Nature 461

472-475

תחזית קיימות לישראל 2030 מכון ירושלים לחקר ישראל il.kayamut2030.www
ברכיה ו (2012) תכנון סביבתי בישראל: התפתחות החשיבה הסביבתית בהליכי תכנון בישראל בספר
עיצוב המרחב בישראל עריכה שלומו חסון כתר
פייטלסון ע (2012) תכנון פיזי בישראל: בין שלטון, הון וסביבה בספר עיצוב המרחב בישראל עריכה
שלומו חסון כתר

Feitelson E (1998) Muddling towards Sustainability: the Transformation of
Environmental Planning in Israel Progress in Planning 49 1-53

קרסין א (2003) תפיסות סביבתיות בתכנון הארצי-לאומי קרקע (56) 66-111

פייטלסון, ערן. (1995). מדיניות שטחים פתוחים בליבת ישראל: עקרונות ודרכים ליישום. מכון
פלורסהיימר

ארנון ועוד (2011) מהותו וכוחו של תסקיר תחבורה ותנוע

חומר לקריאה נוספת:

קריאה נוספת

כללי

UNEP (2002) Global Environmental Outlook 3

UNEP (2007) Global Environmental Outlook 4

OECD (2008) Environmental Outlook to 2030

אגנדה 21 והצהרת ריו - רקע, תקציר והביטים ישראלים (2002). המשרד לאיכות הסביבה

סדרי עדיפות בתחום איכות הסביבה בישראל. (1999-2011). מוסד נאמן, טכניון

תכנון סביבתי

Alfasi N (2009) Can planning protect the public interest? The challenge of coastal
planning in Israel Geography Research Forum 29 137-156

Alfasi N (2006) Planning policy? Between long term planning and zoning
amendments in the Israeli Planning System Environment and Planning A 38 553-568

ארנון ועוד (2011) מהותו וכוחו של תסקיר חברת ישראל לדרכים (מחקרי המדען הראשי)

קמחי, ישראל. (2005). איכות הסביבה העירונית, מכון ירושלים

IFC Environmental, Health and Safety Guidelines

GRI Global Reporting Initiatives - sector supplements

תכנון תשתיות
פרומקין תמר (2012) קיטוע בתי גידול על ידי תשתיות תחבורה: מדריך לאיתור קונפליקטים ולתכנון פתרונם נתיבי ישראל (il.co.iroads)
אורי טל (2009) הקצת יחידות כוח פחמיות באשקלון (פרויקט D) הכנסת מרכז המחקר והמידע לתכנון ובניה
משרד הפנים מנהל התכנון (2012) תכנון אתר משרד הפנים - שער לתכנון : חוקי התכנון ובניה
תכניות מתאר ארציות ומחוזיות
אתר המשרד להגנת הסביבה - תכנון ותסקירים
השכונה שאנו רוצים להיות בה. (2003). משרד התחבורה ותחבורה היום ומחר.
שטחים ציבוריים פתוחים בערים. (2006). המשרד לאיכות הסביבה
שטחים ציבוריים פתוחים בערים. (2008). המשרד לאיכות הסביבה.
אתר משרד השיכון והבינוי - אגף אדריכל ראשי
הנחיות לאזורי מיתון תנועה
הנחיות לתכנון רחובות בערים
הנחיות לתכנון תנועת הולכי רגל בערים
עקרונות מנחים לתכנון יישובים ושכונות בני קיימא
מדריך בניה משמרת נגר עילי
מרחב פתוח
SOER (2010) Land Use European Environment Agency
UNEP (2010) The economics of ecosystems and biodiversity - TEEB synthesis report
Millenium Ecosystem Assessment (2006)
נקודת חן (2010) שרותי המערכת האקולוגית (תורגם ממסמך ה-Institute Resources World-ה) שטרן א (2003) עקרונות, מדיניות וכלים לשמירת שטחים פתוחים קרקע 72-78 57
משרד להגנת הסביבה (2010) תכנית אב לשימור המגוון הביולוגי בישראל
שפירא ע והאן א (2008) שטחים ציבוריים פתוחים בערים, מדריך לתכנון משרד להגנת הסביבה,
משרד השיכון ומשרד הפנים
משרד הפנים (2010) תכנית אב לאיתור מרחבים ביוספרים
מכון דש"א (2005-2009), 2010 דו"ח שטחים פתוחים
גדי רוזנטל ועוד (2009) ערך כלכלי של שטחים פתוחים - באתר מכון דש"א
חופים
חופי ישראל. (2001-2007). החברה להגנת הטבע
מסמך מדיניות למצוק החופי (2010) מכון ירושלים לחקר ישראל והמשרד להגנת הסביבה
UNEP Mediterranean Action Plan (2007) Mediterranean Strategy for Sustainable Development
UNEP Mediterranean Action Plan (2009) Protocol on Integrated Coastal Zone Management
UNESCO (2010) Marine Spatial Planning
תחבורה
EEA/TERM (2011) Laying the foundations for greener transport
EEA (2008) Beyond transport policy
UK Planning Policy Guidelines 13 Transport
שינוי דפוסי יוממות. (2007). המשרד להגנת הסביבה ותחבורה היום ומחר
מגיעים לעבודה בירוק (2009) תחבורה היום ומחר.
מדיניות תחבורה לשמירה על הסביבה. (1998). המשרד לאיכות הסביבה

חומרי גלם

SOER (2010) Material Resources and Waste European Environment Agency
UK Department of Communities and Local Government (2006) Minerals Policy
Statement 1 Planning and Minerals
UNEP (2011) Decoupling natural resource use and environmental impacts from
economic growth

זיו צ (1985) מפגעים ישירים ועקיפים הנגרמים על ידי מחצבות קרקע 26 35-44
מילגרם תמר (2006) תחיקה ומדיניות בניהול הכרייה והחציבה בישראל אופקים בגאוגרפיה 67
64-84

אדלמן וסלוטקי (2000) כרייה תת קרקעית מכון ירושלים לחקר ישראל
מילגרם תמר (2008) תחיקה ומדיניות לשיקום מחצבות בישראל אופקים בגאוגרפיה 70 142-157
אנרגיה

IEA Energy Outlook 2012, 2013
אורי טל (2009) הקצת יחידות כוח פחמיות באשקלון (פרויקט D) הכנסת מרכז המחקר והמידע
מוסד נאמן (2011-12) פורום אנרגיה
פוטנציאל הפחתת פליטות גזי חממה בישראל (2009). המשרד לאיכות הסביבה
אנרגיה חלופית ושטחים פתוחים (2008) עמית מור ועוד מכון דש"א
מדיניות משרד התשתיות הלאומיות לשילוב אנרגיות מתחדשות במערך ייצור חשמל בישראל (2010)

קונפליקטים סביבתיים בתכנון
ניהול קונפליקטים בתכנון, פיתוח ואיכות הסביבה. (2000). המשרד לאיכות הסביבה.
המאבק בכביש חוצה ישראל - תיעוד מאבק (2005) מיכל מייזליש, מכון ירושלים לחקר ישראל
בן גל מ ושמואלי ד (2004) מסגרות הבנה (תבניות חשיבה) והשפעתן על סכסוכים בנושאי איכות
סביבה אופקים בישראל 62 95-112
קריאה אחרונה לעמק ססגון, יניב גולן, הוצאת דחפור, 2010
Shmueli D, Ben Gal M and Dasul (2004) Conflict assessment as a tool in
environmental dispute management and resolution Horizons in Geography 61-62
89-98
Garb Y (2006) Constructing the Trans-Israel's Highway inevitability (Project Muse)

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 20 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

אין